

Observatoriul e de done ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in lăintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usoru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 30.

Sibiu, 14/26 Aprile 1879.

Anulu II.

Cuventulu

Escelentiei Sale Inaltu Preasantitului Domnu Archiepiscopu Mironu Romanulu la deschiderea sesiunei sinodale 1879.

Prea stimatiloru Domni, Iubitiloru frati, Iubitiloru fii sufletesci!

Sinodulu, in care ne intr'unimu astadi, este alu diecelea in era noua, inaugurata in viatia nostra bisericesca prin crearea si introducerea Statutulu organicu. Sunt aproape diece ani, de candu clerulu si poporulu din intraga metropolia nostra eserciteadia incurgere decisiva in conducerea si administrarea trebitiloru bisericesci, cari mai inainte erau depuse cu totulu in man'a arhieriloru eparchiali.

Acesti diece ani ocupati de o activitate in cordata a clerulu si poporulu pe terenulu bisericescu, sunt chiaru apti de a fi coprinsi intr'unu periodu, pentru a se esamina si constata rezultatele vietii constitutionale bisericesci dintrensulu, puse in comparare, nu numai cu rezultatele altoru asemenea perioade de mai inainte, ci si cu trudele si sacrificiele comune, ce s'au recerutu la aceleasi rezultate.

Candu amintescu aceste, de felu nu am intentiunea de a intra de astadata si la acestu locu cu deamenuntulu in cercetarea comparativa a tuturor foloseloru, ce le avemu din nou'a regulare a trebitoru nostre bisericesci dupa principiile constitutionalismulu. Domniile Vostre, cari in partea cea mai mare a'ti participatu si la sinodele din trecutu si ati primitu mandate si pentru noulu periodu sinodalu, de buna s'ema veti fi studiatu intrebarea atinsa de mine si veti fi avendu convingere firma despre vitalitatea noueloru institutiuni bisericesci depuse in Statutulu nostru organicu.

Nu potu inse, ca la implinirea primulu periodu de 10 ani din viatia nostra constitutionala bisericesca se nu constatediu si eu celu pucinu in generalu rezultatulu esperientieloru mele de pe acestu timp, si chiaru pentru ca se fiu bine priceputu, ilu spunu in pucine cuvente: ca adeca eu felicitedi biserica nostra nationala, pentru ca i-a succesu a'si crea, a'si asigura si din ce in ce a'si desvoluta institutiunile liberale, ce ni le da statutulu organicu; pentru ca aceste aducu mai aproape, potu dice lega inpreuna pre cleru si pre poporu, escita in tote clasele credinciosiloru interesarea viua pentru binele

comunu in viatia bisericesca, dau indemnu la cooperare din tote partile spre scopurile comune, asigura moralulu, dreptatea si ecuitatea, si sunt menite principalminte a sterpi tote abuserile de pe terenulu bisericescu.

De alta parte inse nu potu retacea nici acea esperientia a mea: ca uneori poporulu nostru, tieranulu mai alesu, dar' ici-colea chiaru si unii din clasele mai inteligente inca nu se sciu folosi bine si corectu de drepturile, ce i le dau nouele institutiuni organice in viatia bisericesca; altii erasi sunt reci, se nu dicu straini fatia de obligamintele loru catra biserica; altii in fine nu sciu sau dora nu voiescu a sci legatur'a, in care stau institutiunile mai noue ale biserisei nostre particulare cu cele vechi ale bisericei universale, intre cari ambele trebuie se existe cea mai perfecta armonie.

Inse tote aceste scaderi si dora si altele ce pote ca se voru mai experimenta in viatia practica, nimicu nu detragu din valoarea interna a institutiuniloru nostre bisericesci, a carora basa este statutulu organicu; pentru ca tote astfelu de scaderi sau fia si rataciri din partea singuraticiloru nu sunt productulu noueloru institutiuni, ci alu nepriceperei individuale, carea prin invetiaturi, svaturi si indrumari corespunditoare se pote lesne indrepta.

Ce mi face mie unica ingrigire serioasa este, ca sinodalitatea si preste totu noulu organismu alu nostru bisericescu recere dela publiculu nostru midiolce si sacrificii materiale, despre cari fara esagerare potu dice, mai alesu acum la inceputu: ca ele trecu preste tota proportiunea in care ar trebui se stea catra rezultatele faptice ale sinodalitatiei, si adaugenduse din anu in anu voru deveni, daca inca n'au devenitu, o sarcina nesuportabila pentru credinciosii bisericei nostre.

Dara si in acesta privintia ne potemu ajutura, daca de o parte in adunarile nostre bisericesci vomu tine contu la timpulu pretiosu, si nu vomu intinde discussiuni lungi rapitoare de timpu chiaru si asupra obiecteloru de mai pucina insemnate; ear' de alta parte daca facendu possibila reductiune in spesele adunariloru nostre, ne vomu pune toti cu totii, a ne folosi de tote ocaziunile binevenite, spre a castiga animile credinciosiloru nostri preste totu, dar' mai alesu ale celor cu stari mai bune, pentru ide'a de unu fondu centralu, din care se se acopere tote erogatele ce le cere sinodalitatea.

Daca ne va succede a ne regula in punctulu acesta si a delatura scaderile atinse mai susu: atunci cu totu dreptulu vomu pote fi mandri de constitutiunea bisericei nostre, carea ne garantedia progresele cele mai multiamitoare in toti ramii vietii nostre bisericesci; atunci vomu vede realizate pe deplinu dorintiele nostre cari ne-au intr'unitu intr'o biserica nationala si au produsu frumoșele institutiuni liberale ce le avemu ca nicairi in alta biserica.

Dupa aceste contandu la tactulu intieptu si conlucrarea zelosa a D-Vostre a toturora, sesiunea sinodulu ordinariu alu archidiecesei nostre transilvane pentru anulu curentu 1879 o declaru de deschisa.

Mironu Romanulu m. p.,
(„Teleg. rom.“) archiepiscopu.

Adress'a sinodulu bisericei gr.-or. romane din Transilvani'a catra Maiestatea Sa Imperatulu.

Maiestatea Vostre, cesara si apostolico-regesca! Preagratiöse Dömne!

Biserica greco-orientala romana din Transilvani'a fiindu coadunata prin reprezentantii sei in sinodu ordinariu chiar' acuma, candu tote poporale din monarchie emuleadia intru a'si manifesta nemarginit'a bucurie pentru ca au rara norocire de a celebra iubileulu de 25 de ani alu fericitei casatorii a preagratiosulu loru Domnitoriu, vine cu cea mai adenca supunere a'si substerne din acestu placutu incidentu omagie si sincerele sale felicitari la preainaltulu Tronu alu Majestatiei Vostre.

Daca este in monarchia nostra poporu, care datoresce gratitudine bunulu seu Domnitoriu, acela in prim'a linie este poporulu romanu greco-orientalu si cu deosebire credinciosii archidiecesei nostre; pentru ca tote binefacerile si libertatile, de cari se bucura acesta biserica, isi au originea si desvolutarea loru in domnirea Majestatiei Vostre.

Candu dara ne grabimu si noi a Ve aduce tributulu celu mai placutu si celu mai sinceru alu lealitatiei nostre la acesta ocaziune plina de bucurie Ve incredintiamu despre neclatit'a fidelitate eredita dela stramosii nostri catra Tronulu si Dinasthia Maiestatiei Vostre, si totodata imploramu dela Atotopotintiele Dumnedieu daru abundantu si tota

Foisiór'a „Observatoriului“.

Domnisiór'a Esopu.

Novela de: Charles Deslys.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

(Urmare.)

IV.

V'aduceti a minte de garda mobila?

Erá o neadormita si valorosa phalanga in care cei mai betrani aveau doue-dieci de ani. Totu ceea ce era mai infocat, mai teneru, mai aventuros, toti cavalerii d'Assas dupa poduri, toti Latour-d'Auvergne din ateliere aci din generatiunea ce si simtia unu bastonu de marșialu in gibern'a (vitiellu) loru, se aruncasera cu ochii inchisi in acestu corpu francu, in acesta avant-garda, careia pentru a cuceri lumea nu i-a lipsitu de catu unu Bonaparte esitu din scola de la Brienne.

La 24 Februarie erau nisce recruti, la 24 Martie erau soldati vechi, betrani din vremea vechia. Cateva septemani inca, aveau se devina eroi.

Art'a, sciint'a, bogati'a, nobleti'a chiar' se gaseau reprezentate aci intr'unu modu demnu. N'am vedutu eu intre densii pe bravulu meu camaradu Gaschon de Molines, gentilomu si poetu totu deodata? Nu se numera asemenea intre ei si eroulu acestei povestiri, Bernardin de Vallombreuse?

Acolo, ca in tote partile, si chiar' din prim'a di, se facuse iubitu. In necazulu aristocratiei sale infatisiari, in necazulu unoru glume anti-republicane, devenise repede, copilulu resfatiatu, papusic'a batalionulu. Trebue se spunemu insa, ca acesta nu se facuse fara ore care greutate. Puritanii, batausii, cei venosi voiseru a lupta contra acelei aplecari. Dar' marquisulu nostru era totu

asia de bunu soldatu ca si gentilomu. Ghiontii sei valorau catu si loviturile sale de spada. Fusesse darnicu si in unii si in altele. Adaogati pe langa acesta ultimii sei ludovici aruncati pe ferestrele casarmei cu acea gratie atragatoare alu carei secretu ilu avé si veti intielege fara ostentela ca, la alegerea oficiariloru, Bernard de Vallombreuse fu numitu capitanu aproape cu unanimitate.

O luna in urma, compania sa se distingea intre tote prin disciplin'a ei si prin infatiasirea ei martiala. Grenadirii insusi ai marelui Fredericu n'ar fi parutu de catu nisce simpli recruti.

Dilele lui luniu sossir'a.

Capitanulu Vallombreuse, seu mai bine dupa cum ilu numeau de ordinaru, capitanulu Bernard luá cu asaltu nu mai sciu cate baricade, si pe cea din urma, cadiu lovit de nu mai sciu cate glontie.

Ilu crediura mortu. Adeverulu e ca nici nu i lipsea multu. Dara o vechia dicetore a familiei asigura, ca Vallombreusii n'au numai unu sufletu. Dumnedieu i permise de a dá o ultima proba despre acesta. In dio'a chiar' candu generalulu seu i aducea crucea de onore, potu se se ridice pe cote si se murmure: Multumimu! Apoi recadiu intr'unu felu de nesimtire in care esistentia sa, aternata ca de unu firu, nu i se mai parea de catu unu visu.

In aiurarile sale visá si vedea neincetatu planandu in giurulu seu, de asupra sa, duoi mari ochi negri plini de devotamentu si ingrijire.

La ori ce ora se desteptá ranitulu, acei duoi mari mari ochi negri erau totdeauna acolo. Veghiau in intunereculu noptiei ca unu indouitu pharu, ce luminedia marinariulu ratacitu intr'o nopte furtunosá.

Intr'un'a din dile in fine, noptea fi brasdata de unu fulgeru. Pentru unu momentu Vallombreuse isi recapeta cunoscint'a, amintirea, si indata murmurá:

— Hei!! tu esti Bernardino!

— Negresitu, respunse ea; nu e ore aci loculu meu, si alu tatalui meu?

Bernard urmandu directiunea gestulu fetei, zarí

pe betranulu Esopu care, nu departe de acolo, cu ochii plini de lacrimi, zimbea vedindu'lu reintorsu la viatia.

Ca si cum acesta privea l'ar fi galvanisatu, Vallombreuse se ridica si cu o voce tremuranda de emotiune, striga:

— Oh! amicii mei, singurii si adeveratii mei amici! . . .

Urma dupa aceea unu lesinu profundu. Si multe dile trecu inca pana ce mediculu se pota raspunde de viatia lui.

Sossi in fine si convalescentia.

Rediematu pe braciulu finei sale, Vallombreuse facu primii pasi prin camera, ceva mai tardiu prin gradina. Erau in midiulocu verei. Sorele trimitea in abundantia caldele sale radie naturei ce se afla in toiulu in florirei. Pretutindeni flori si cantece de paseri. Vallombreuse era veselu, vorbitoru ca si densele. Si se simtia inviandu in midilocu acestei calde atmosfere parfumate. Nimicu nu e dulce, nimicu nu e rapitoru ca aceste convalescentie din tineretie. Ea sorbe dintr'ens'a o noua viatia, noue ilusiuni, o noua virginitate de sentimente, o a dou'a copilarie. Bernard era incantatu de ran'a sa. Nici odata nu se simtise mai invioratu, mai veselu si mai fericitu.

I placea mai cu s'ema se stea de vorba cu fin'a sa. Adeverulu e ca Bernardin'a nu mai era selbatic'a copila din parculu de la Vallombreuse. Acesti trei ani petrecuti la Sacré-Coeur i mai inblandisera firea, si i mai deschisesera mintea. Ce e dreptu, nu era frumoșă. Lung'a ei talia lipsita de ori ce gratie, lungile ei bratie slabe si manile ei rosii stabileau inca unu hotaru, destulu de marcatu, intre scoaritia si tener'a feta, intre adolescenta si femeia. Nici unu cugetu de amoru nu se potea desteptá la vederea ei. Dar era desteptá si instruata. Ea placea prin vioiciunea, prin originalitatea sa, printr' unu felu de atractiune stranie ce emaná din tota persoana ei ca si parfumulu unei plante de Alpi. Densa fusese pentru ranitu ca unulu din acei buni angeri, ce reunescu la o lalta si unu devotamentu de sora si o amicitie de frate.

binecuvântarea asupra Maiestății Văstre, asupra Maiestății Sale preagratiōsei nōstre Dōmne, asupra Altetiei Sale cesare si regesci a clironomului si preste totu asupra intregii auguste case domnitōre. Sibiu, la 9/21 Aprilie 1879.

Ai Maiestății Văstre

cei mai credincioși supuși:

Sinodulu bisericeii greco-orientale romane din Transilvani'a.

Mironu Romanulu m. p.,
arhieppu si metropolitu.

Eugenu Brote m. p.,
notariu generalu.

Atitudinea nōstra fatia cu magiarisarea scōleloru poporali-elementarie!

(Urmare si fine.)

In intrēg'a provincia metropolitana a nōstra ortodocsa avemu trei institute teologice-pedagogice paralele, inpartite in cāte 4—6 clase, cu numerulu recerutu de professori, carii propunu astadi studiile prescise de autoritatea confesionala in atātea ore de prelegeri pe septemana. Se afirma din cutare parte, cā in aceste institute dejā si pāna acum, ba dōra cu multu mai de inainte se propune si limb'a magiara in cetire si scriere. Ei, dara legea nu se indetulesce acum numai cu atāta, ea pre-tinde absolutu imposibilulu, cā elevii-pedagogici se invetie limb'a magiara in celu mai strictu si perfectu modu intuitivu, gramaticalu, in-tocmai paralelu cu celealalte studii si cu asia efect, cā ei in calitate de invetiatori se o pōta propune si baietiloru in scōlele elementari nemagiare.

Cualificatiunea acēsta are a se constatā prin unu esamenu specialu prescisu de ministrulu culte-loru si alu instructiunei publice; (§. 3) in present'i a si cu participarea inspectorului reg. de scōle; ēra cei ce dupa absolvarea cursuriloru preparandiali pāna la anulu 1882 nu voru putea aretā desteritate in limb'a magiara de ajunsu, (§. 6 alinea 1), nu voru putea obtinē decretulu (diplom'a) de invetiatori. Dintre miile de invetiatori actuali dela sutele de scōle confesionali de ale nōstre pedagogice, „cāti sciu vorbi, ceti si scrie unguresce?” cāti voru fi in stare se pōta invetiā in decursu de patru ani? Grea si gingasia este acēsta intrebare. Pre cātu se scie, cei din archidieceș'a transilvana si cei din eparchi'a Caransebesiului, precum si cei din partile banatiene incorporate eparchiei Aradului, mai de locu nu o sciu si nici cā o voru putea invetiā acēsta limba inpusa si conditionatōria de esistenti'a lor. Pōte cā o voru sci si invetiā cei din partile ungurene, crisenii si bihoreni amestecati cu magiarii(?)

Va casionā multe fatalitati acēsta lege si teo-

Adesea, cu tōte acestea, raspundea intr'unu modu atatu de minunatu, avea niste pareri asia de delicate, o sensibilitate atatu de poetica, in catu Vallombreuse se minunā.

— Bernardino, strigā elu atunci, cum dracu ai invetiātu, ai ghicitu tōte acestea? ... Cine te a facutu asia de destēpta si incantatōre?

— Dar', dta insuti, nasiule, raspundea ea; nu esti dta care ai hotaritu, ba ai staruitu, se intru intr' una din cele mai bune monastiri din Parisu?

— Adeveratu, murmura Bernard. Numai, mi se pare cā amu uitatu se platescu pensiunea ta.

Esopu midioloci:

— 'Mi amu permis se platescu eu. Dar' ce face cu asta? erā o dorintia, unu ordinu alu domnului marquisu. Totu meritulu cade asupra d-lui marquisu.

Dreptu orice respunsu, Vallombreuse i intinse man'a.

Apoi, de odata, far' de veste:

— Ean' spune'mi, cum stau cu averea mea?

— Ah! domnule marquisu, nu me mai intrebā.

— Fia! consimti tenerulu seu domnu, si acēsta cu atatu mai multu, cā cu catu 'mi-ai dā mai multe explicatiuni, cu atatu le asi intielege mai pucinu. Mai bine, se lasamu a fi dusi de curentulu viatiei. Viatia e atatu de dulce!

Cinci-spre-diece dile mai trecura asia, dupa cari, intr'o buna diminetia, Bernardin'a veni se-si ia diua buna dela nasiulu seu.

— Dā unde te duci? o intrebā elu.

— Me intorc la monastire, raspundea densa. Aceste doue luni pe cari le am petrecutu lenga dta erau vacanti'a mea.

— Biata copila!

— Nu me plange, nici odata nu o am petrecutu mai bine.

— Dieu! Atunci me voiu sili se fiu ranitu la anulu totu pe timpulu acesta ... se ne vedemu sanetosi, fina.

In dilele urmatōre, marquisulu erā tristu. I lipsiā ceva.

Dar' unu decretu aparū, acordandu oficialiloru din gard'a mobila recompens'a de a putea trece in armat'a regulata cu gradulu lor seu ceva asemenea.

Vallombreuse nu astepta se i se strige la urechie. La finea septemanei, elu debarcā in Afric'a, in calitate de locotenentu la alu 2-lea regimentu de zuavi.

(Va urmā.)

logiloru absoluti, candidati de preotie, cari, conformu unoru dispositiuni ale regulamentelu sinōdeloru eparchiali — sunt quasi obligati mai anteiu a se aplicā si a servi cā invetiatori, ba cum se scie, multime din ei servescu cā atari si astadi; prin urmare mesurile legei de siguru nu se voru aplicā numai cu privire la elevii instituteloru pedagogice, adeca studiulu limbei magiare nu se va propune numai acelora, ci si celoru din cursurile teologice, dēca sustatātōriele dispositiuni se voru tinea si mai departe in vigōre, cā teologulu absolutu se servēsca cātiva ani cā invetiatoriu inainte de a se preoti. Altcum ar fi intr'adeveru fōrte curiosu, cā dascalulu se scie, ēra pop'a se nu scie limb'a pe care baietii poporului nostru dela sate sunt siliti se-o invetie, cā se pōta fi patrioti adeverati.

Autoritatile nōstre confesionali voru fi puse la cea mai grea proba de atitudine, fatia cu executarea acestei legi ingeratōria si lovitōria in dreptulu autonomiei nōstre bisericesci. Legea odata votata de parlamentu si sanctionata, fara tōta indoial'a o vomu respectā si ne vomu supune ei. Dar autoritatile si organele nōstre confesionale, tinendu contu de argumentele problemei espuse in reprezentatiunea capiloru nostri bisericesci, se priveghiedie si se iea o „atitudine solidara“, conscientiōsa si circumspecta fatia de aplicarea si mai vertosu de executarea mesuriloru acestei legi, cā organele regimului — prin interpretari esagerate, indatinatē — se nu trēca marginile sferei de activitate, si la efectuarea visitatiunei, inspectiunei si controlei se procēda mai drasticu si vecsatoriu fatia de bietii elevi, resp. candidati invetiatoresci, apoi fatia de invetiatorii scōleloru nōstre confesionali si de fragedi, pruncuti ai poporului nostru dela sate, siliti se invetie limb'a compatriotiloru magiari, — domni ai nostri politici.

Dēca autoritatile nōstre eclesiastice voru grigi cā si organele nōstre de supraveghiare si inspectiune a scōleloru nōstre confesionali si preste totu asupra invetiamentulu intuitivu se fia capabili spre a corespunde grelei, si cā nici candu inportantei chiamari a lor, — atunci lasu cā lumea cea civilisata si nepreocupata se va convinge despre adeverulu necontestabilu alu argumenteloru protestatōre din reprezentatiunile prelatiloru nostri bisericesci; se voru convinge si bunii compatrioti ai nostri magiari: cā cu forti'a si suprimerea simtieminteloru instinctive nu'si potu ajunge scopulu neumanu fatia cu unu poporu otelitu in suferintie secularie.

La din contra inse, se bagamu bine de sēma, cā condusi de interese si respecte personali, — lasandu-ne pe dōra si pōte, cum suntemu camu dati, preferindu individualitatea personala causei vitali, neingrindu-ne a avea organe apte, active si zelōse, care se pōta stā fatia-fatisiu cu ale regimului, a-nume cu inspectorii et consiliarii regesci de scōle, dēca prin urmare nu ne vomu socoti la de acestea, atunci inchipuēsca 'si ori-cine consecintiele compromitetōrie pentru prelatii nostri, inchipuēsca 'si sententiele opiniunei publice, inganarile, persiflarile contrariloru nostri si satisfactiunea celoru ambigui, — fatiarnici ai nostri! perfidi, tradatori, pre cari mai curendu sau mai tardiu, dar de siguru ii va ajunge Nemes'a! Am disu.

Ortodocsulu.

In locu de revista.

Sibiu, 25 Aprilie st. n. 1879.

Scirile, precum si telegramele diarielor atātu indigene precum si streine descriu in terminii cei mai alesi splendōrea si solemnitatea cu care au decursu in capital'a monarchiei serbarea iubilara a fericitei casatorii a Maiestatiloru Loru. Ne-amu simti prea fericiti, dēca cu acēsta ocaziune amu putea constatā, cā acea serbatōre familiara a dinastiei domnitōre a fostu totuodata si o serbatōre de inpacare si infratire intre diferitele popōra ale acestei monarchii poliglote. Ori-ce alta amu putea dice, dar' a afirmā cā reprezentantii nationalitatiloru negermane si nemagiare s'au apropiatu de treptele tronului cu ānim'a inpacata si cu ochii scaldati in lacrimi de bucuria si multumire, pentru cā se isi esprime omagie si felicitarile lor cātra prea bunulu lor parinte, ar fi nu numai neesactu, dar' chiaru neadeveratu.

Niciodata in decursulu celoru 30 de ani, cari au trecutu dela suirea pe tronu a imperatului Franciscu Iosifu I si in decursulu celoru 25 ani ai casatoriei Sale, popōrale monarchiei n'au fostu mai nemultumite si mai pucinu dispuse de a fi vesele. Ar fi o mare amagire, dēca amu crede cā cele ce se petrecu in Vien'a sunt fidel'a espressionu a sentimenteloru pe care le incēra in dilele acestea

diferitele nationalitati. De si lealitatea si patriotismulu lor este mai pre susu de ori ce indoiala, totusi modulu lor de a se bucurā este diferitu.

Se ne inchipuimu o numerōsa familia de frati si sorori, care certati intre ei, se aduna pentru cāteva momente se felicitē pe parintii lor si apoi ērasi se despartu, ducēdu fiesce-care cu sine resentimentulu, anthipathi'a si in casulu celu mai favorabilu o absoluta indiferentia fatia cu toti ceilalti. Asia ni se presentēdia noue serbatōrea iubilara din Vien'a.

In cātu privesce in specialu Marele principatu alu Transilvaniei si natiunile conlocuitōre, apoi nici chiaru optimistulu celu mai mare nu ar putea se afirma, cā cu ocaziunea acēsta ar fi potutu observā unu deosebitu entusiasm.

Acēsta aparitiune este pōte surprindietōre si instreinatōre totuodata, dar' nici-decum neexplicabila. Se nu uitamu, cā din tōte provinciile monarchiei austro-ungare nici un'a nu este mai nefericita si intr'o situatiune mai esceptionala decātu Marele principatu alu Transilvaniei, despre care mai deanadi delegatulu austriacu Ignatiu Kuranda a disu, cā elu a ajunsu a fi unu mitu. Natiunea romana, care este sacrificata, desmostenita si despretiuita, au ajunsu a fi cenusiotc'a imperiului, despre a carei esistentia d'abea se mai vorbesce, a carei voce este innabusita si desconsiderata chiaru atuncea, candu ea implōra gratia si apelēdia la autoritatea parintelui ei, cā se o apere in contra nedreptatiloru ce i se facu. Intr'o situatiune nici decum mai trandafiria si mai favorabila decātu aceea a romaniloru se afla si confratii lor sasii, cari si ei jelescu drepturile perdute si sunt amenintati de aceleasi pericole. Se nu se mire dar' nimenea, dēca nationalitatiloru din Marele principatu alu Transilvaniei le lipsesce entusiasmulu si li se innēca vocea tocmai si in astfelu de ocaziuni, candu ar trebui se se bucure si se se veselēca. Pentru celu inipilatu si nedreptatitu, cā si pentru sclavu, nu esista o serbatōre mai mare si mai frumōsa decātu aceea, candu elu pōte serbā victori'a dreptului asupra nedreptului, a libertatii asupra sclaviei.

Romania.

Diua de 8 Aprilie, aniversarea dilei nascerei si a proclamarei A. S. R. Domnului, s'a celebratu, la orele 10 si jumetate demineti'a, in sant'a biserica a Mitropoliei de catra Em. S. Mitropolitulu Primatu, inconjuratu de inaltulu cleru unu Te-Deum, la care au asistatu dd. ministri, autoritatile civile si militare, persōnele din suit'a A. S. R. Principelui Mostenitoru alu Svediei si Norvegiei, Es. Sa d. Baronu de Hadeln, maresialu alu Curtiei si siambelanu alu A. S. S. Principelui de Waldeck si Pymont, cas'a civila si militara Domnēscā si unu numerosu publicu.

M. S. R. Domnulu a primitu la Palatu felicitarile d-loru ministri, ale casei Sale civile si militare, si ale persōneloru din suit'a A. S. S. Pincipelui Mostenitoru alu Svediei si Norvegiei.

Unu mare numeru de persōne s'a in scrisu la Palatu.

La orele 2, dupa amēdi s'a facutu o revista militara cu gard'a orasienēscā si tōte trupele din garnisōna. Trupele au fostu insiruite in ordine de bataia, incepēdu de la 1-iulu rondu alu sioselei Kiselef. La 2 ore precisu a sositu M. S. R. Domnulu cu A. S. R. Principele Mostenitoru alu Svediei si Norvegiei calare insociti de unu numerosu statu majoru.

A. S. R. Dōmn'a impedicata de indispositiunea sa n'a potutu asista la acēsta serbare, la care a fostu fatia A. S. R. Principes'a Paulina de Waldeck in trasura deschisa a la Doumont cu d-nele si d-siōrele de onōre.

Dupa ce Altetiele Loru Regale au trecutu pe d'inaintea frontului, in urarile cele mai caldurōse ale trupe, s'au intorsu la rondulu I langa ospelulu monetei, unde au primitu defilarea, care s'a sāversitu precum urmēza:

Gard'a orasienēscā.

Scōla militara.

Batalionulu de venatori.

Regimentulu I de linia.

Unu batalionu din alu VI de dorobanti.

Siēse baterii din regimentulu I de artileria.

O bateria din artileri'a teritoriala din Bucuresci.

Regimentulu I de rosiori.

Escadronulu de Ilfovu din regimentulu 3 de calarasi.

Marsiulu colōnei s'a inchisu de escadronulu de gendarmi calari. Unu imensu publicu asistā la acēsta serbare militara favorisata de timpulu celu mai frumosu.

Dupa defilarea trupeloru, Altetiele Loru Regale Domnulu si Principele Regale alu Svediei si Norvegiei s'au intorsu la palatu, unde au primitu defilarea leginiloru din gard'a orasienēscā, cari in timpulu revistei se aflau insiruite pe ambele laturi in dealungulu calei Victoriei.

Sēr'a la orele 8 junimea universitara si unu mare numeru de cetatieni, cu musica in capu, cu facile si stēguri, au venit in curtea palatului spre a face o ovatiune Mariiloru Loru Regale.

I. S. R. Domnulu, avēdu alaturi pe A. S. R. principele Mostenitoru alu Svediei si Norvegiei si pe A. S. R. Principesa Paulina de Waldeck, a esitu in balconu,

music'a a intonat unu nationalu si aclamatiuni entusiaste au salutat pe Altetiele Loru.

La orele 8 si jumetate M. S. R. Domnulu cu A. S. R. principele Gustavu si A. S. Principele Paulina in trasura, strabatendu calea Victoriei, frumosu iluminata, in urările caldure ale imensei multimi, au mersu la teatrulu nationalu spre a asista la representatiunea populara pregatita cu ocaziunea acestei dile memorabile de primari'a capitalei.

Altetiele Loru au fostu intemperate la intrare de dd. membri ai comitetului teatralu.

La intrarea Altetieloru Loru in logea cea mare Domnesca, totu publiculu s'a radacatu in picioare, salutandu-le cu celu mai viu entusiasm.

Orhestra a cantatu innulu nationalu, dupa care a urmatu representatiunea feerica, Féta aerului.

Altetiele Loru pe la orele 11 si jumetate s'au intorsu la Palatu, si stradele resunara inca pana tardiu de strigatele de bucuria ale populatiunei, exprimandu partea ce luă la acesta aniversare scumpa Romaniloru.

Cu ocazi'a serbarei dilei de 8 Aprilie, M. S. R. Domnitorulu a emis urmatorele inalte ordine de di, unulu asupra gardei si altulu asupra armatei:

Gardisti.

Candu am trecut Dunarea cu tota armata, gardei nationale i-am incredintiatu siguranti'a Statului si a Tronului.

Voi ati respunsu pe deplinu increderii Mele si asteptarilor tiei: disciplin'a, ordinea si devotamentulu ce ati aratat, in aceste timpuri grele, au doveditu odata mai multu, ca atunci candu interesulu tiei o cere, ostire, militii si garda nationala nu facu decat unu singuru corp, insufletitu de aceeaasi dorinta, implinirea datoriei, miscatu de acelasi simtiementu, devotamentulu catra patria.

Constatu acesta cu fericire si multiamescu din anima gardei nationale din tota Romania; ve multiamescu voua gardisti ai capitalei, cari representati aici intrég'a institutiune.

Gardisti.

Amu alesu dio'a de 8 Aprilie ca se ve exprimu simtiementele mele, fiindu ca acesta data 'Mi amintescu dio'a, candu natiunea in unanimitate a pusu bazele noiei sale organizatiuni politice, si a ridicatu susu stindardulu Romaniei.

Strinsu uniti inprejurulu acestui stindardu, 'l-amu potutu aperi cu taria in evenimentele din urma. Sunt dara adancu convinsu, ca si de acum inainte vomu lucra ast-felu, incatu se asiguramu viitorulu scumpei nostre patrii, si se facemu ca nimeni se nu se mai indoiasca de densulu.

Patriotismulu nostru, iubirea de tiéra a tuturor Romaniloru 'Mi sunt cea mai puternica chediasia ca ve voui intalni totu-d'aun'a pe calea onorei si a datoriei.

Datu in Bucuresci la 8 Aprilie 1879.

Carol.

Oficieri, sub-oficieri, caporali si soldati:

Sunteti pucini la numeru in acesta revista, ca-ci mare parte din cameradii vostri de arme, dupa gloriosele oboseli ale resboiului, care a ridicatu poporul romanu la inaltimea vechiei mandrii si in nou'a posesiune romanésca Dobrogea, unde ducu cu multu devotamentu si abnegatiune, sarcina ce tier'a le-a impusu. Cu ocaziunea acestei dile am tinutu se ve vedu, si spunendu voue, se cunoasca armata intréga, ca purtarea demna ce ati avutu in celu din urma resboi, si greutatile ce ati sciutu se infruntati cu atata taria, au datu si tiei si Mie proba cea mai vie de incredere ce trebe se avemu in viitorulu armatei romane.

Fiti cu totii tari in acesta credintia. Puneti tota staruinti'a ca in timpulu pacei, prin instructie si disciplina, se aduceti o noua taria armatei, si se castigati titluri noi la recuosciintia tiei si la increderea Siefului si Domnitorulu vostru.

Datu in Bucuresci in 8 Aprilie 1879.

Carol.

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Dela Orasteia ne veni spre publicare adressa ce urmédia aci, in care inse unulu din ddni adressati nu este numitu.

„Pré Onorate Domnule Dr.!

„Comitetulu parochiale alu bisericei gr.-or. din Orastia a urmatu cu viu interesu lupt'a portata de D.-Vóstra in Universitatea natiunei sasesci pentru esoperarea unei dotatiuni la scol'a nostra din Orastia, care mai de multi ani recusesse la Universitate — inse fara de rezultat — pentru unu astfelu de ajutoriu.

De si lupt'a a fostu asia de neegale, totusi rezultatulu a intrecutu departe asteptarile nostre, si acesta avemu de a multiami singuru si numai agerime, zelulu neobositu si resolutiunei aceleia neclatite, ce ati desvoltatu pe aren'a de lupta alaturea cu colegulu D.-Vóstre Domnulu Dr. Avramu Tincu.

Patrungi de sentiulu de admiratiune si recosciintia, venimu a Ve exprima Pré Onorate Domnule Dr. vile si adencile nostre multiamiri, precum si dorinta nostra ferbinte de a Ve vedea inca multi ani in sruulu luptatoriloru nostrii.

Primiti asigurarea deosebitei nostre stime cu carea avemu onóre a remané.

Orastia, in 21 Aprilie 1879.

Ai Onoratu D.-Vóstre

plecati

Presiedintele comit. paroch.

Joanu Mihaiu m. p.

Nicolau Barsanu,

preot. notariu.

Sciri diverse.

— Capitulu gr.-cat. romanu de Oradea-mare, impreuna cu consangeni, cu anima doioasa anuntia admiraia in Domnulu a Magnificulu si Reverendissimulu

d. VASILIU NYISZTOR de Kápolnok,

canonicu alu bisericei catedrale greco-catholica de Oradea-mare, in acestu timplu vicariu gen. capitulariu, abate cu titulu preacuratei Vergure Maria de Czikadoru, archidiaconu alu partiloru banatiane, asessoriu alu ss. Scaune consistoriale din Oradea-mare, Gherl'a si Blasiu, esaminatoriu prosinodal, membru alu cottulu Bihoru, intrevenita dupa primirea cu pietate a ss. Sacramente ale moribundiloru, in urmarea unui morbu de cateva dile prin apoplezia de plumoni, in 20 Iuniu cur. la 8 ore ser'a, in anulu 68 alu vietiei, si 43 alu preotiei.

Dupa s. sacrificiu propitiatoriu alu liturgiei, ce s'au celebratu la 7 ore demaneti'a in 23 lun. cur. pentru repausulu eternu alu sufletulu adormitului in Domnulu; remasitiile lui pamentesci au fostu duse in conductu solemn in aceea di la 10 ore 'nainte de mediadi dela locuinti'a lui canonicala la biserica catedrala gr.-cat., de unde dupa terminarea oficiulu funebrealu indatinatu, au fostu asediate spre repausu in cripta bisericei numite.

Oradea-mare 21 Aprilie 1879.

In eternu memori'a lui!

— (Dio'a de 12/24 Aprilie in Sibiu.) Punctu la 6 ore diminetia music'a militara a regimentulu de infanteria Nr. 31 traversandu stradele principali ale cetatii anuntia locuitoriloru, ca acesta di este di de serbatore. In onorea dilei edificiele publice erau decorate cu stindarde in colorile casei domnitore, ale imperiulu si ale natiuniloru conlocitoare. La 10 ore se celebra unu Te-Deum in biserica rom.-cath., la care asistara generalii cu suitele lor si autoritatile publice si civile. Pe la 11 ore Escel. sa inaltu preasantitulu archiepiscopu si mitropolitu Mironu Romanulu pre langa o asistentia numeroasa au celebratu in capela catedrala unu solemn Te-Deum, la care asemenea au fostu presenti generalii si autoritatile publice si civile, precum si membrii sinodulu archidieceanu in corpore.

Dupa amiadi la 2 ore in resiedinti'a mitropolitana a fostu unu prandiu diplomaticu, la care au luate parte 60 de persone. La 5 ore s'au deschisu publiculu noulu parcu alu cetatii, care au fostu infintiatu in decursu de cateva septemani pe asia numitulu „Soldis“. Ser'a a fostu la teatru o representatiune de gala.

— (Unu actu de binefacere.) Cetimu in „Telegr. romanu“ urmatorele: Din incidentulu serbarei iubilarie de 25 ani dela fericit'a cumunia a Maiestatiei Sale preagratioulu nostru monarchu Franciscu Iosifu I cu Maiestatea S'a august'a nostra regina Elisabeta, carea se serbedia Joi, 12/24 Aprilie a. c. — Escelenti'a Sa d-nulu archiepiscopu si mitropolitu alu nostru Mironu Romanulu a trimisu pe calea oficiulu protopresbiterialu concernentu siesediece flor. spre inpartire in acea di intre seracii din cele trei comune bisericesci gr.-or. din Sibiu, si alti siesediece flor. a trimisu pe calea oficiulu comitatense alu Fagarasiulu, spre inpartire totu in acea di si la cei nenorociti prin focu din comun'a Becleanu.

— (Tricolorulu romanescu persecutatu.) Procurorulu regescu ungurescu din Dev'a a facutu aratare la oficiulu comitatulu, ca subt conducerea protopresbiterulu greco-orientale din acelu orasiu s'ar fi aflatu la o processiune bisericesca intre praporii biserice si unu stegu nationalu romanescu. In urm'a acestei aratari vice-comitele a si facutu pasii legali pentru cercetarea acestei calcari a legii unguresci, care in imperiulu St. Stefanu opresce ori ce altu stegu care nu va fi in colorile: rosu-albu-verde.

— (Atentatele in Russi'a.) In intervalulu dela 8 pana la 11 l. c. s'au intemplat in Kiew cinci atentate si a-sume s'au comisu doue incercari de omoru asupra prefectulu politiei generalulu Certkow, una asupra comandantulu pietiei Hübnet si doue asupra a doi functionari superiori ai politiei; inse nici una din aceste incercari n'a reusitu. Dupa cele d'anteiu doue atentate asupra generalulu Certkow, comandantulu pietiei din Kiew, Hübnet, aresta o multime de persone de tote clasele si verstele. In urm'a acestora, elu primi o scrisore anonima, prin care se cerea liberarea celor arestati, amenintandu-lu in casulu contrariu cu morte. Hübnet nu se inspaimenta prin acesta, ci din contra ordona a se face inca si mai multe arestari. Atunci elu primi o a dou'a scrisore, in care se dicea numai

atata: „Prin acesta esti condamnatu la morte. — Comitetulu executivu.“ Dupa cum diseram, atentatulu, incercatu curendu dupa acesta, nu reusi. Hübnet s'a rugatu inse se i-se primisca demissiunea.

— (Argintari'a reginei din Angli'a.) Inainte de plecarea reginei Victori'a la Itali'a s'a facutu unu inventariu despre argintari'a sa si s'a constatat cu acesta ocaziune, ca valorea ei trece preste suma de 1.800.000 livre sterline. Un'a din cele mai frumoase bucati este unu paunu din Indi'a, facutu din nestimatele cele mai rare, si scaunelulu lui Tipu, ce are form'a unui capu de tigru cu dentur'a de cristalu si cu limb'a de aur massivu.

— (Merele.) O analiza facuta cu mare ingrijire au datu ca rezultat, ca merele contnu o cantitate de fosforu cu multu mai mare decat ori care altu fructu, si ca acesta specie de pome pentru omenii cari sunt forte multu ocupati cu lucrari spirituale si ducu o viatia sedentara, le sunt forte priinciose. Ele sunt cu atatu mai multu de recomandat, de orece afara de fosforu, care este nutrementulu creeriloru omenesci, ele mai contnu si o considerabila cantitate de ocigenu, care apara pe omu de galbenare, insomnie si morburi de piele.

Conversatiuni asupra traducerei cartiloru nostre bisericesci.

(Urmare.)

Din cele 50 de capete ale Genesei, traduse de J. Eliadu deteramu in Nrii precedenti ca modellu numai trei; credemu inse ca atata e de ajunsu pentru literatii nostrii, ca se si pota forma una idea despre cum voia repausatulu nostru helenistu se fia tradusa Bibli'a sacra, „Cartea cartiloru“. Literatorii si anume barbatii de specialitate, philologii, exegetii, criticii nu voru sta numai acilea, ci voru cerceta totu ce a tradusu densulu din Biblia; si nu voru trece cu vederea nici aprig'a polemia, aspra critica si anticritica, la care se dete ocaziune prin acea traducere, in semestrulu I din a. 1858, intre ambii barbati, acuma inpeati definitivu la acelasu Locu, Chiriarchulu Andreiu br. de Siaguna in „Telegrafulu romanu“ si Joanu Eliadu Radulescu in studiulu seu titlatu „Biblicele“ (Parisu, 1858 Iuniu 25 st. v. pagine. 81 form. lexic: tipariu desu). Chiriarchulu denega unui mirénu orice dreptu de a traduce scripturile sacre, ilu facea si omu ignorantu; acesta era din partea sa isi apara dreptulu ca crestinu orthodoxu, disputa orthodoxi'a adversariulu seu si afla ca „Telegrafulu“ porta unu limbagiu din cele mai nespaltate, precum de es. in Franci'a „nu se aude nici in locurile cele mai peatose (pag. 75). Se intielege usioru, ca Eliadu scapatu abia dupa 8 ani de exiliulu celu mai dorerosu, cu socia, cu 7 prunci si 8 mii de galbini datorii, venitu in cas'a si mosior'a sa dela Bucuresci, devastata de cazaci inca dela 1849 si casele prefacute in grajduri de cai, simtise si mai amaru lovitur'a venita lui in acelu modu si inca tocma dela Sibiu, cu care simpathisase din anii juniei. Dara se le lasamu acestea biografiilor; scopulu nostru mai departe cauta se fia a cunoasca, cum se adopera Eliadu a si justificat modulu de a traduce scripturile sacre. Acesta o face densulu in Biblice. Materi'a este din cele mai seriose si in adeveru scientifica; sciindu inse noi, ca acestea lucrari ale lui Eliadu dupa 21 de ani abia se mai afla ici coala in mani forte pucine, si ca generatiunile mai dincóce n'au de unde se le cunoasca, in acestea dile de periculu supremu pentru limb'a nostra amerintiata chiaru si la altariile nostre, pentru placerea literatiloru juni vomu reproduce cate ceva si din acestea comentarie. Cei ce se voru apuca de traduceri din nou, le voru citi pe tote.

Versiunea quellor Septe deci adoptata de Biserica Resaritulu si quare este quea mai pugnu contradictoria doctrinelor mosaice, se scie quó s'a tradus in Alexandria subt Ptolemei.

Aquesti Septe deci de babati furó toti hebrei, quaror limb'a hellenică le era straină.

Limb'a iarosi hellenică in aquea epochă incepuse in scaderea sa si nu mai avea precizia si atticismul limbei lui Platon si Demostene.

Asa hebraismii ce intrudusseró traducetorii si limb'a hellenică decăpută, si scrisă de straini, furó doe cause mari que adusseró multe versete a deveni forte obscure si neintellese. — Qoci nimicu nu e mai a nevoie de intelles ca o scriere plina de sollicitudinii si in quare regulele syntaxii nu sunt observate.

Cu tote acestea, de si fu ca o neplacuta imprejurare intempinalu a questa, pe de alta parte ansé n'avem de quat a ne fericu de densu, quoci singur invedereda autenticitatea primitiveloru originale hebraice din aquei timp.

Appesam asupra acestei expressii, quoci Bibliele hebraice din timpii nostrii nu sunt de quat quea que au lassat cast'a phariseana, urmatoritor lor Hebrei que nu inbraisaró doctrinele esseneene si christiane, dupó

cum au fost făcut primii Apostoli și martiri eșiți din Iudea.

În Israel, că pretutidenea, eră doē mari partite, unul al quellor que stăruia ă se respectă și spirital și littera institutiilor lui Moysē din quare eșiă tot d'auna prophetii, și altul que sub velul formelor și al litterei nu mai que întuneacă mintea, depărtă pe quāt putea spirital que singur vivifică; și schimbă doctrinele și politică dăpō împregiurări; unul adicō patriot și progresiv, que stăruia întrū ă se împlini dreptatea quea drepta, și altul que se vindea la ori-que putere que veniă spre a stōrce și ă degradă poporul, fiă interioră că a Regilor, fiă exterioră, că quea babyloniana, că a lui Alexandru și a Ptolemeilor, și infine că quea romană. Primul partit conservă Biblia exactă după cum s'a lasat dela Moysē și urmatorii lui; quel d'al doilea o prefăcea pe quāt se putea spre a 'și legitimă călcările și abuserile: Primul partit patriot și progresiv urmă în fine după Christu, îi adoptō doctrinele și deveni chrestin; quel d'al doilea îl persecuō, și nu remase de quāt cu littera (prefăcută și aqueea) institutiilor lui Moysē; adicō numai cu formele de dinafarō, fără să le mai remăie nimic din avel spirit que produsse eroii primitivi profetii. Macabei, și ănsuri pe Christu. Versiunea quellor Sēpte dēci și după ordinea chronologică, și după doctrinele que coprinde, se vede pretutidendi pură de aluat pharisian.

Aqueast'a se va îndeveră mai pe larg în citirea Bibliei întregi, ori quaru se va ocupă ă confruntă și ă compară din verset în verset diversele versiuni cu a quellor Sēpte dēci que nu forō nici pharisei, nici îndoctrinații cu dogme babyloniene, ci curați Israeliti, și din bărbați quei mai competenți în aquea epochă în historia și litteratura și doctrinele lui Israel.

Precum darō aquei bărbați qua să conserve originalitatea aquestei mari opere, nu avurō atât în ainte styl și regulele limbei hellenice în quare traducea, quāt geniul limbei hebraice que îl întypărirō în limb'a Alexandriei, și doctrinele adevărate ale părinților lor mai nainte de apostasia regalității; asemenea și noi nu ne ocupăm atât de styl și de regule gramaticale, quāt de a dă pe quāt se pōte o idee mai exactă și de versiunea quellor Sēpte dēci, și de maniera cum se esprimă scriitorii Iudeei dela Moysē pînă la ultimul din profeți.

Ansē fiind quō aqueast'a pōte să aducă si în limb'a română înțelesul multor versete forte obscur; de aquea consacrarōm la capētul fiăquăria carti ore-quare note destinate spre ă lamuri textul pe ori unde s'ar parē obscur din caus'a solicismilor și a syntaxiei, și quare vor face tōte în preuna o opera sau un volum în parte, cu totul profan; quōci după parerea noastră, o carte că Biblia nu suffere în corpul seu note și comentarii: pentru quō quine cată află singur și quine bate speră i se deschide.

Totu în favōrea priceperii textului, vommu cutedă pe allocurea ă dă și ore-quare notiții historice despre credințele, moravurile, datinile și legile aquelor timpi primitivi sau patriarchali, que singure sunt proprii ă învederă sensul multor versete și capitole que ar' putea parē la unii contradictorii sau scrise cu ore-quare ușorētate.

A arătă ansē queea que în adeveru a fost Moysē, quare a fost scōla și doctrinele religioase, morali și politice que făcurō mai ăntēiu educația și închiarō viați'a popoului hebreu că națiō, aqueast'a nu este de quadrul aquestor note, și cu atātă mai puțin de al precuvēntării. Aqueast'a ne ammu rezervatō în tractatul de historia universale în quare ne ocupăm de mai mulți anni, și unde pe lūngō queilalti popoli ai Asiei antice întră și popoul hebreu, cu legiutorul seu.

Trimitem dar pe cititorul que va dori ă se lumina mai bine asupra aquestui obiect ca al treilea și al patru lea volum al historiei universale que ne propunem ă publică, de ne vor ajută împregiurarile, după cum ne a ajutat Dumnezeu întrū ă o elaboră.

Incepem dar commentariile: (Va urmă).

Bibliografia.

Ni se cere de cătra unii lectori ai noștri, anume din Moldov'a, că opulu biograficu:

Archiepiscopulu și Metropolitulu Andreiu baronu de Siaguna.

De Nicolau Popea, archimandritu și vicariu archiepiscopescu, opu premiatu de consistoriulu respective sinodulu archidiecesei orthodoxe romane a Transilvaniei, Sibiuu, tipariulu tipografiei archidieceșane, 1879, se'lu anunțiamu mai pe largu, că se se dea ocașiune de a'lu cunōsce mai de apōrpe.

Modulu mai usitatu de a informă pe publicu despre orice productu literariu sau scientificu, este recensiuena, reproducere de pericope din trelsulu (dupa legi, numai în coprinsu că de 1 cōla), sau si critică. O carte inse de valōrea acesteia cere pentru ori-care din acestea moduri timpu de ajunsu, spre a o citi cu tōta atēntiunea ce merita coprinsulu ei, că si publiculu pe care voiesci a'lu informa. Unu opu care se întinde pe 387 pagine, formatu 8-vo din cele mai mari, alu carui scopu este ă infaciosiă în cercuri cătu se pōte mai largi viați'a si faptele unui barbatu din cei mai eminenti în biserica si în statu, totuodată de o influentia decisiva asupra destinelor națiunei nōstre, pre cătu se afla ea în căteva provinci ale monarchiei, — unu opu că acesta se recomanda elu insusi, fōra că se aiba trebuintia de asia nmite reclame; ăra celu ce s'ar incumata se'i faca analis'a, va simti necesitatea imperiōsa a se luă după acte si documente, ăra de opiniuni unilaterali a se ferī din respoteri.

Din partea nōstra dicemu asta-data doritoriloru de a'si castigă acēsta carte numai atātă, că fōra infor-

matiuile ce dă ea, nu potu cunōsce, mai alesu starea cea trista în care se află, anume biserica orthodoxa romana până în a. 1847, si cu atātă mai puțin progressele relative rapedi si totusi sigure, facute de atunci încōce, până ce se mută la cele ceresci mitropolitulu Andreiu. Una din trasurile caracteristice ale acestui opu este si nobilele sentimentu de gratitudine ce respira de pe fiacare pagina, ceea ce face auctorului cea mai mare onōre, anume în acestea timpuri, candu se pare ca si cum terminulu gratitudine ar fi stersu din vocabulariulu generatiuniloru moderne.

Por.retulu mitropolitulu Andreiu după unu modelu genuinu, cum se pare din ultimii ani ai vietiei, pusu în fruntea cartiei, insocitu de Fac-simile, este executatu si nemeritu forte bine, în institutul Rommler et Jonas la Drezda.

Cartea cu portretulu costa 2 fl. 50 cr. v. a. sau 7 lei n.

— A esitu de subtu tipariu si se afla de vendiare la W. Krafft în Sibiuu „Ciard'a alba“, naratiune poetica în 5 canturi de Theochar Alexi. Pretiulu 20 cr.

— Din fisica experimentală, de invet. Em. Andreescu, mai aflandu-se pucine esemplare pentru a se potē pune o noua si corēsa editiune sub tiparu — cătu mai curendu; se pōte capeta — atātă la autorulu în Beregsu, cătu si la Redactia „Predicatorulu Sat. Rom.“ în Gherla si la librari'a dlui W. Krafft în Sibiuu cu pretiulu scadiutu de 15 cr. exemplariulu.*)

E. Andreescu.

Atheneulu romanu.

Ciocii vechi si ciocii noi.

(Conferenti'a domnului Marianu).

Sambata, la 3 Febr., succesulu d. Marianu a fostu deplinu. Si astadi ocupandume de conferinti'a domniei sale, 'mi place se înregistrediu acestu succesu, si se reamintescu unu suveniru placutu.

În cartea sa „l'Art de la lecture“ Legouvė a disu: „Avec de l'esprit et de l'art de bien lire, vous ferez la meilleure des conférences“. Ascultandu pe d. Marianu, am simtitu cătu e de adevărată idea lui Legouvė.

Unuia din acei cari au aplaudatu mai multu conferinti'a sa, d. Marianu va permite o usiōra critica.

D. Marianu ne-a spusu că a venit se ne vorbēsa „luandusi ănim'a în dinti“. D. Marianu, suindu-se la tribuna i era frica, se cam sfia . . . de cine? de ciocii, negresitu. Dar în sfersitu s'a devotatu, ni 'i-a aratatu cu degetulu. Ciocii au remasu muti . . . D. Marianu se speriasu în vanu, si de la primele frase fric'a sa a disparutu în aplausele unanime ale Atheneului.

Cătu despre mine, marturisescu că 'mi place multu mai multu se 'mi 'nchipuescu si se ascultu vorbindu pe d. Marianu cu surisulu si cu ănim'a pe budie, decātu cu ănim'a în dinti.

Ciociismulu e unu reu, unulu din viciurile cele mai periculose; că-ci după cum cu dreptu cuventu ne spuse d. Marianu: „Ciociulu e servilu si lingusitoriu cu cei mari de cari are interesu, mincinosu, spionu si tradatoriu, intrigant si calomniatoriu, egoistu si ingratu, ambitiosu numai din calculu, umilitoriu pentru cei mici umilitu cu cei mari, arogantu, viciosu, crudu si cumplitu.“

Ast-felu fiindu, d. Marianu ilu biciuescu cu agerime de spiritu, cu indignatiune si cu multa putere de imaginatiune . . . cu prea multa pōte; căci în cursulu conferintiiei intalnimu o prea mare bogatia de epite, cari de cari mai infiorătoare . . . o lista de tōte viciurile, cari tōte se reducu la nemuritōrea descriere a lui Heliade:

„Individe cu ochi de vulpe, cu ghiare de cotoiu, „dēca nu potu avea de tigru, cu gesturi da maimutie.“

De unde ne vine acestu reu? D. Marianu ne spune: „A fostu scrisu, se vede, că si noi se avem se suferimu după urm'a stramosiloru noștri“. Pecate stamosiesci: d. Marianu se explica: pecatele fanariotiloru. Grecii dar au coruptu pe Romani. Fara Greci Romanii aru fi conservatu tōta candōrea vietiei patriarchale, tōta generositatea vitejiei, tōte calitatile si tōte farmecele nobileloru origine.

Ėca ce crede d. Marianu.

Mai antaiu se ne punemu de acordu asupr'a unui punctu:

Tōte pecatele fanariotiloru, cari, dōmne feresce nu sunt pecate stramosiesci, nu au potutu sdrobi sentimentele generose în natiunea romana, nu 'i-au potutu corupe, nici virtutile, nici valōrea ei. Ap'a trece, pietrile remanu.

Acēsta constatata, scimu ca sunt unii cari credu si respandescu acēsta idee, ca Romanii nu sunt de locu responsabili de viciurile ce, cu regretu trebue se marturisimu, esista în tōte treptele societatii.

De suntemu lucsuosi, sunt de vina Francesii.

Daca se intempla că adese-ori tieranulu se'si cheltuiasca timpulu la cărciuma si paralele pe vinu — sunt de vina Muscalii.

Daca se prindu Romanii cu ghesiefturi, striga că i-au invetiatu Ővreii.

Daca au fostu si sunt multi ciocii, — sunt de vina Fanariotii.

La tōte acestea voiu dice: Sunt de vina romanii. E bine, mai nainte de ori-ce, se avemu consciint'a slabiciuniloru nōstre. Se nu mai cautamu circumstație atenuante, cari nu inblandiescu reulu.

*) Prea stimatii dd. redactori dela celelalte jurnale romane din patria, sunt cu respectu rogati, a reproduce aceste pucine sruri. Autorulu.

Avendu tōta mandri'a calitatiloru nōstre, e bine se avemu tōta umilitatea defectelor.

Din punctulu de vedere istoricu e adeveratu, că Phanariotismulu a fostu pōrt'a prin care a intratu ciociismulu. Din punctulu de vedere filosoficu suntemu noi insine responsabili.

Ciociismulu nu e numai la noi. Ciocii sunt pretutidendi si nicaieri. Sunt pretutidendi, că-ci în totu loculu si în totu timpulu lingusirea si dissimulatiunea s'au incarnatu în typuri, pe cari moravurile si traditiunile fiacarei tieri le-au facutu originale.

Numesce'lu Tartufu sau Ciociu, fondulu e acelasi, — nu sunt nicaieri, că-ci, deghisati sub mii de forme, cu greu ii cunosci, si mai adese-ori se ascundu sub forma atatu de atragătoare a omului de meritu.

Domnulu Marianu dice bine: Nimicu mai greu decātu ă defini pe ciociu. Voiu adaugă: nimicu mai greu decātu a'lu cunōsce.

Domnulu Marianu pare ca crede contrariulu: „Fia-„care din noi, fara se fi fostu la scōla ciociismului, „cunōscemu cătu de colo pe ciociu. De intri în vorba „cu densulu, ilu asculti cu placere, — că-ci e fascinatoriu „ciociulu; — dar' după ce te desparti de elu, nu te „poti opri de a esclamá cu ore-care dispretiu: Ce mai „ciociu si asta!“

„L'ai veditu din vorba că'i ciociu, ilu cunosci dar' lesne.“

Dēca s'ar cunōsce asia lesne ciociulu, n'ar fi pe jumetate periculosu cum este. La ce 'i-ar mai servi tōta art'a, la ce i-ar mai fi buna masc'a ce pōrta, candu dintr'o vorba 'lu ai cunōsce! Ciociulu e greu de cunoscutu si de căte-ori, vorbindu cu unu ciociu, nu mi s'o fi intemplat se dicu: „Ce omu de trēba e asta!“

Dupa ce a descriu pe ciocii cu ingrozavitoare colori, inprumutandu cu multu gustu nemerite citatiuni din Eliade, d. Marianu s'a ocupatu de romantulu lui Filimonu: Ciocii vechi si noi. Într'o analiza facuta cu o adevărată arta, a aratatu pe ciocii în actiune în tipulu lui Dinu Paturica, eroulu romantului. Dandu o forma viua adevuriloru ce vrea se demonstre, le-a facutu simtite tuturor, si gratie meritalui descrieriloru lui Filimonu, gratie gustului cu care citatiunile erau alese, gratie unui adevăratu talentu de a citi bine, care nu lasa în umbra nici unulu din meritele citatiuniloru, conferinti'a a fostu cătu se pōte de placuta.

E în tot-d'auna unu adevăratu farmecu de a potea trai cate-va momente cu viati'a trecutului. Pentru multi dintr'aceia, singurele romantie cari au farmecu, sunt romantiele istorice. Ne pare ca trecutulu a fostu scutitu de micle miserii cari facu viati'a de adi atātă de prosaica. Imaginatiunei i place se ratacēsa cu ideile de cavalerismu, de iubire, de generōsa esaltatie, cari nu mai sunt ale timpuriloru prezente.

Printre brum'a ce acopere trecutulu, ne place se audimu căte unu ecou de iubire alu vremiloru de atunci; ne place se urmamu o aducere aminte, care nu ne vorbēsc decātu de lucsu, de voluptate si de viatia facila.

(Va urmă.)

Cursulu monetelor în val. austr.

Vien'a, 23 Aprilie.

Galbinii imperat. de aur	fl.	5.55 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.35 „
Imperialu rusescu	„	9.58 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.65 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turēscă	„	10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	—.— „

Cursuri de Bucuresei în Lei noi (franci).

22 Aprilie.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	102.3/4 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	102.1/2 „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	100.— „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	94.1/2 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei) cu 7%	„	87.1/2 „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	97.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	178.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	30.70 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	86.— „

„Albin'a“ institutu de creditu si de economii în Sibiuu, strad'a Baier Nr. 1 primesce

Depuneri spre fructificare

cu 6% pre langa conditiunea ridicarii normale în statute, si

cu 6 1/2% sub conditiunea de a se anunția institutului ridicarea depunerii cu 6 luni înainte.

Depunerile facute până astadi cu 7% se voru fructifică dela 1 Iunie 1879 incolo numai cu 6 1/2%, cu esceptiunea acelora, a caroru ridicare este până astadi anunțata; că-ci fructificarea acestora se continua cu 7% până la diu'a în care espira terminulu de anunțare. Sibiuu, 18 Aprilie 1879.

(70) 2-2 **Directiunea institutului.**

UMRATH & COMP. in PRAG'A,

fabricanti de masine agricole (69) 1-20

se recomanda prin specialitatile lor, renumite prin esecutarea lor forte solida, umbletu usioru, productivitate mare si treeratu curatu a

Masinelor lor de treeratu de mana si cu verteu

dela 1 pana la 8 poteri de cai seu boui atatu locomobile catu si stabile. Mai în colo fabricamu în marini diferite si de o constructiune probata:

Ciururi pentru bucate, taiatōre de paie, mori pentru sdrobotu etc. etc.

Cataloge ilustrate în limbile patriei, se tramitu gratuitu si franco.